

Примерен тест по Български език – Матура, ЕПИ (УНСС)

Морфологията като част от науката за езика има за свой основен обект на изследване строежа на думата и системата от граматични категории в даден език. Ето защо изучаването на спецификата на българската морфологична система е елемент от езиковите компетентности, които са в основата на учебните програми за среден курс. Познаването от кандидат- студентите на ключови понятия като морфема, видове морфемни, строеж на думата, начини за образуване на думи е основа за изграждане на правописна култура. От уменията на кандидат-студентите да правят морфемни (да откриват значещите части на думата) и морфологичен анализ (да определят категориите като време, залог, наклонение и др.) до голяма степен зависи усвояването на правописните правила, както и прилагането на тези правила в случаи, когато не е възможна справка с правописен речник.

С решаването на задачите се проверява подготовката на кандидат-студентите по морфология и свързаните с изучаването ѝ правописни умения като част от компонентите на езиковата култура. Тестовите задачи позволяват да се оценят знанията и уменията за спазването на книжовните норми на равнището на морфологичните езикови средства, като се проверява и умението да се използват тези средства като част от механизмите за свързаност на изреченията в текста.

1. Посочете вярното твърдение.

- А) Морфемата е най-малката значеща част на думата.
- Б) При морфемния анализ се определят граматичните категории, които изразява далена форма на думата.
- В) В съвременния български език има седем глаголни времена.
- Г) При морфологичния анализ се определят значещите части в строежа на думата.
- Д) Местоименията са само заместващи думи.

2. Частите на речта в съвременния български език са посочени вярно в ред:

- А) съществително име, наречие, глагол, прилагателно име, частица, местоимение, съюз, член, числително име, предлог;
- Б) глагол, съществително име, член, прилагателно име, наречие, местоимение, частица, междуметие, съюз, предлог;
- В) числително име, частица, местоимение, глагол, предлог съществително име, наречие, междуметие, съюз, прилагателно име;
- Г) междуметие, съюз, числително име, предлог, глагол, частица, съществително име, член, наречие, прилагателно име;
- Д) прилагателно име, междуметие, съюз, съществително име, член, местоимение, предлог, глагол, числително име, частица.

3. Посочете в кой ред НЕ е допусната грешка при членуването:

- А) юбиляра, мотокара, звяра
- Б) календара, базара, млекара
- В) часовникара, пожара, кантара
- Г) книжаря, букваря, господаря
- Д) ладияря, другаря, коняря

4. Посочете в кое изречение НЕ е допусната правописна грешка.

- А) Трябваше да се позамислът за последиците от прибързаните си решения.
- Б) Шофьорът на белия мерцедес е и най-добрия монтьор, когото познавам.
- В) Неслучайно предпочете да се запише на курс по дизайн, а не на курс за бизнес секретари.
- Г) Стремим се да проверяваме знанията и да оценяваме кандидатите безпристрасно.
- Д) Наложил се да четем интересуващия го брой на вестника в читалната.

5. Граматична грешка НЕ е допусната в ред:

- А) три булеварда, два патриарха, пет волове
- Б) три булеварди, двама патриарха, пет вола
- В) три булеварди, два патриарси, пет волове
- Г) три булеварда, двама патриарси, пет волове
- Д) три булеварда, двама патриарси, пет вола

6. Посочете в коя дума има правописна грешка:

- А) лекции
- Б) мощи
- В) финанси
- Г) чорапогащи
- Д) разноски

7. Посочете в кое изречение НЕ е допусната правописна грешка.

- А) Опитвах се да забрават за онова, което бяха преживели.
- Б) Зетът на Иван побърза да тръгне на време да не би да закъснее.
- В) Не счехтахте ли за необходимо да проучите първо схемата?
- Г) Експерт-счетоводителят ще пристигне в офиса следобяд.
- Д) Обичаше да се изказва, макар че често не беше съвсем подготвен.

8. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

Всъщност (А) ни се струваше не само безразсъдно (Б), но и безскрупулно (В) да постъпим така с хората, който (Г) познавахме толкова отдавна (Д).

- А) В
- Б) А
- В) Д
- Г) Г
- Д) Б

9. Посочете кой ред включва липсващите местоимения в изреченията.

Стоичко Влаха - „заможен и личен, ерген, един на майка и баща” - смята за най-сигурен кандидат за любовта на Ралица, защото като човек....., е свикнал да получава всичко, не се съмнява, че може да има....., пожелае. За нещата имат цена и могат да бъдат купени; а най-хубавото е отредено за, имат възможност да го притежават.

- А) себе си, който, той, онуй, което, него, този, който;
- Б) него си, който, Влаха, онова, което, него, този, който;

- В) себе си, които, той, онуй, което, Влаха, тези, които;
- Г) себе си, който, той, онова, което, него, тези, които;
- Д) него си, който, Влаха, онова, което, него, тези, които.

10. Посочете кой ред включва липсващите местоимения в изреченията.

Чудя се на любвеобилни натури....., могат да обичат цялото човечество, да носят на плещитестрадания. Но буболечката не разбира титана. И България не обичах тъй, както обичат - не крещях за нея по площадите.

..... разправя наляво и надясно, че обича майка?

- А) тея, които, му, всичките, си, нея, кои, му;
- Б) тези, които, си, всичките, му, я, кой, си;
- В) тези, който, си, всичките, си, нея, кои, си;
- Г) тея, който, му, всички, му, я, кой, си;
- Д) тези, които, му, всички, му, нея, кои, му.

11. Посочете кои са пропуснатите взаимозаменяеми местоимения.

Чудеше сесатези забравени на масата документи.

- А) чии / на кой
- Б) чий / на кой
- В) чии / на кого
- Г) чий / на кого
- Д) чий / на кои

12. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка.

Тръгнахме рано за крайселските (А) градини, набрахме пълни кошници с ябълки, шарени и красиви като онея (Б), които рисува Майстора (В), занесохме (Г) ги в училище и нарисувахме прекрасни натюрморти (Д).

- А) А
- Б) Б
- В) Г
- Г) Д
- Д) В

13. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

Почти не поглеждаше през шпионката (А), нито пък питаше чии (Б) апартамент търсят, дори неколкократно (В) забрави вратата незаклучена (Г) през нощта (Д).

- А) Д
- Б) Б
- В) А
- Г) Г
- Д) В

14. Посочете в кое изречение има неправилна употреба на местоимение.

- А) Извини ме, че с тези откровения те натоваших с проблемите си.
- Б) Тя никога не обсъжда пред други проблемите на най-близките от приятелите си.
- В) Иван се сърдеше на тежките думи на Катя, подобни неща не беше чувал от приятелите му.
- Г) Вчера тя обеща първо да донесе книгите ми, а после да пусне писмата си.
- Д) Радостите си предпочитам да изживея сам, а за проблемите често търся приятелите си.

15. Посочете в кое изречение НЕ е допусната граматична грешка.

- А) Идвай бързо, донесоха ти неотложен за разглеждане документ.
- Б) Набързо опакова целия си багаж и тръгна навреме за града.
- В) Звъня от дни на този телефонен номер, но не намирам никого.
- Г) Говорех ти за Иван, чийто дискове и касети ти дадох онзи ден.
- Д) Искахме да преговорим още веднъж целия материал за изпита.

16. Посочете в кое изречение е допусната правописна грешка.

- А) Вместо да пристъпят към общи действия, те продължават да спорят.
- Б) И с удесеторени усилия отново напъна лоста, за да повдигне камъка.
- В) Тези въздействащи сравнения поетът е взаимствал от народните песни.
- Г) Когато Илия доближи каруцаря, видя, че той беше задрямал.
- Д) Каж ми, ей момче, какво те води в този забравен от Бога край.

17. Посочете кое твърдение НЕ е вярно.

- А) Глаголите от свършен вид не образуват отрицателно повелително наклонение.
- Б) Деепричастия не могат да се образуват от глаголи в свършен вид.
- В) Глаголите от несвършен вид се употребяват в сегашно време.
- Г) Глаголите от свършен вид не се употребяват в сегашно време.
- Д) Сегашно деятелно причастие не може да се образува от глаголи от свършен вид.

18. Посочете кое твърдение е вярно.

- А) Минало страдателно причастие се образува само от свършен вид.
- Б) В българския език има две минали деятелни причастия.
- В) В повелително наклонение има няколко глаголни времена.
- Г) Миналото несвършено деятелно причастие служи за образуване на преизказните форми само на минало несвършено време.
- Д) Минало свършено време се образува само от глаголи в свършен вид, а миналото несвършено време - само от несвършен вид.

19. Отношението в двойката *откъсна - откъсвам* е като при:

- А) мия - измивам
- Б) отмивам - отмиван
- В) измия - измивам
- Г) отмивам — измивам
- Д) мия - измия

20. Отношението в двойката *измия - измит* е като при:

- А) преливам - прелят
- Б) кова - изкован
- В) откривам - открит
- Г) зашивам - зашит
- Д) избира - избран

21. Отношенията между *четящ - четял - чел - четен - четейки* (независимо от подредбата им) са като при:

- А) избиращ — избирал - избрал - избираан - избирайки;
- Б) извиел - извиващ - извил - извивайки - извиван;
- В) открил - открит - откривал - откривайки - откриващ;
- Г) правейки - правил - правещ - правел - правен;
- Д) обут - обуващ - обувал - обул - обувайки.

22. Посочете кои са липсващите форми в реда - *пеещ - - - пят - пеейки*:

- А) изпеел, пял
- Б) пеел, пял
- В) пял, изпял
- Г) пеел, изпеел
- Д) пеел, изпял

23. Посочете кой ред съдържа непреизказните форми на глагола *ЧЕРТАЯ* за всички времена, изучавани в училище, в 1. лице, единствено число, изявително наклонение:

- А) ще чертая, чертах, щях да чертая, чертаех, чертал съм, бях чертал, черта;
- Б) чертаех, ще чертая, чертал съм, чертая, чертах, бях чертал, щях да чертая;
- В) чертая, ще чертая, чертал съм, чертах, бил чертал, чертаех, щях да чертая;
- Г) ще чертая, чертал, бях чертал, чертаех, чертал съм, бих чертал, чертаел;
- Д) чертая, чертах, ще чертая, чертаех, чертал съм, бях чертал, чертаел съм.

24. Посочете кой ред съдържа само преизказни форми на *ПРЕКЪСНА* за 3. лице, единствено число, мъжки род, за времената, които се изучават в училище:

- А) прекъснал е, прекъснал, бил прекъснал, щял да прекъсна;
- Б) прекъснал, би прекъснал, бил прекъснал, щял да прекъсне;
- В) прекъснал е, прекъснал, бил прекъснал, щял е да прекъсне;
- Г) прекъснал, прекъснал, бил прекъснал, щял да прекъсне;
- Д) прекъснал, прекъснал, бил е прекъснал, щял да прекъсне.

25. Посочете липсващите форми: *местя, местих, ще местя, местил съм,*

- А) местех, бях местил, щях да местя;
- Б) местел, бях местил, щях да местя;
- В) местил, бих местил, щял съм да местя;
- Г) местех, бил съм местил, ще съм местен;
- Д) местех, бих местил, щях да местя.

26. Посочете в кое изречение НЕ е допусната граматична грешка.

- А) Г-це Петрова, Вие сте се оплакали, че само Вие не сте посрещната на гарата.
- Б) Г-ца Петрова, Вие сте се оплакала, че само Вие не сте посрещнати на гарата.
- В) Г-це Петрова, Вие сте се оплакала, че само вие не сте посрещната на гарата.
- Г) Г-ца Петрова, Вие сте се оплакали, че само Вие не сте посрещнати на гарата.
- Д) Г-ца Петрова, Вие сте се оплакали, че само вие не сте посрещната на гарата.

27. Посочете в кое изречение е допусната граматична грешка.

- А) Ще се издушим в тази претъпкана с хора заличка.
- Б) В залата, претъпкана с хора, неможеше да се диша.
- В) Никъде не намери поддръжници на своите идеи.
- Г) В края на деня се чувстваш напълно омаломощен.
- Д) Зърна мигновено преследвачите, завивайки зад ъгъла.

28. Посочете в кое изречение НЕ е допусната правописна грешка.

- А) В училище не му се одаваха нито рисуването, нито пеенето.
- Б) Смятахте ли, че влязохте вчера в най-подходящия момент?
- В) Без да се съобразява с предупрежденията, той се опъти към реката.
- Г) Хвалеше се непрекъснато, че безгрешно владее пунктоацията.
- Д) Стремете се да не допуснете оедняквяване на проектите.

29. Посочете в кое изречение е допусната правописна грешка.

- А) Насякахме дърва, запалихме голям огън и си направихме пикник.
- Б) Стигнахме до гората, навлязохме навътре и скоро открихме сечището.
- В) Мислехме да насечем малко дърва и да запалим вечерта огън.
- Г) Според мнението на експертите вие създадохте един съвсем нов продукт.
- Д) Пясъчната настилка, нажежена от слънцето, се белееше безучастно.

30. Посочете в кое изречение НЕ е допусната правописна грешка.

- А) Ще бъдете щасливи едва когато осъзнаете грешките си.
- Б) Тея големогабаритни камиони не могат да минават тук.
- В) Едва пренесахме в новата му квартира всички кашони.
- Г) Незнаеш ли с кого той възнамерява да пътува това лято.
- Д) Струва ми се, нещо се е случило с военнопленниците.

31. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

През XVIII и XVII в. пр. Хр. Египет преживял (А) трудни времена, тъй като бил разделен на юг от съпернически си (Б) сили, на север бил завладян от чуждоземни нашественици (В), които били по-добре въоръжени, защото разполагали с коне.

Положението спасиха (Г) царете на Тива, които успели (Д) да прогонят завоевателите.

- А) А
- Б) Д
- В) В
- Г) Г
- Д) Б

32. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

В началото на август войната се разгръща (А), като към нея се присъедини (Б) още една страна. Въпреки че в началото преимущество откъм военен потенциал (В) имат Обединените сили (Г), правителството си дава сметка и за предимствата на Съглашението в материални (Д) ресурси и евентуална подкрепа от други държави.

- А) В
- Б) Б
- В) А
- Г) Г
- Д) Д

33. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

Христо Ботев оставя едно неголямо (А) по обем, но велико като идеи и послания творчество.

В него личи връзката между гениалното (Б) новаторство на поета и красотата на фолклора ни. Чрез стиховете си Ботев ни предаде (В) своята огнена любов към свободата и родината, както и лютата си ненавист (Г) към всякакви потисници (Д).

- А) Б
- Б) А
- В) В
- Г) Д
- Д) Г

34. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

Целия (А) свят Бай Ганьо ориентира според своите (Б) мерки за „тук“ и „сега“, всичко оценява чрез собствените си критерии (В), в които обаче границите между добро и зло са твърде размити. Поради това Бай Ганьо става пример за безнравственост (Г) и се превърна (Д) в нарицателно име.

- А) Г
- Б) А
- В) В
- Г) Б
- Д) Д

35. Посочете в коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка.

В края на юли 1330 г. българската и сръбската армия (А) били разположени край Велбъжд (Кюстендил). Било сключено временно (Б) примирие, тъй като и двете армии очаквали подкрепления. Част от българските войници се разпръснали (В) да търсят провизии, а в това време при сърбите дойдоха (Г) испански наемници, водени от престолонаследника Стефан Душан. Сръбският крал заповядал (Д) атака.

- А) А
- Б) Б
- В) В
- Г) Г
- Д) Д

Отговори

За да видите отговорите, моля изтеглете платената версия на теста!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35										

БОНУС ВЪПРОСИ С ПОДРОБНИ ОТГОВОРИ:

1. В думата ПРЕВРЪЗВАНИЯТ е допусната грешка:

- А) в представката
- Б) в корена
- В) в наставките
- Г) в окончанието
- Д) в определителния член

2. Посочете изречението, в което няма правописна грешка.

- А) Надяваме се да привлечем повече доброволци за новия проект.
- Б) Отиваме да потърсим необходимите ни за изложбата материали.
- В) Стараем се да представим най-изчерпателно целите на проекта.
- Г) Опитваме се да преценим какви допълнителни материали са нужни.
- Д) Стремим се да не допускаме грешки при изпълнението на проекта.

3. Посочете грешното:

- А) словашки
- Б) парижски
- В) бургаски
- Г) пражки
- Д) разложки

4. Посочете изречението, в което съществува двусмислица.

- А) Опитваме се да не повтаряме грешките си.
- Б) Те тръгнаха бавно, подпирайки се на тоягите си.
- В) Не преценихме добре влиянието на реакцията си.
- Г) Не налагай мнението си за поведението ни!

Д) Тя винаги ли се вглежда в поведението ѝ?

5. Посочете изречението, в което НЕ е допусната граматична грешка.

- А) Двама спортиста тръгват по два противоположни един на друг маршрута.
- Б) Двама спортисти тръгват по два противоположни един на друг маршрута.
- В) Два спортиста тръгват по два противоположни един на друг маршрута.
- Г) Двама спортисти тръгват по два противоположни един на друг маршрути.
- Д) Два спортисти тръгват по два противоположни един на друг маршрути.

ОТГОВОРИ

1. Верният отговор е Б), защото грешката (-ВРЪЗ- вм. -ВЪРЗ-) е допусната в морфемата, която е корен на думата.

2. Верният отговор е Г), защото само в това изречение не е допусната грешка в окончанието на глаголите от I и II спрежение в 1. л., мн. ч., сег. време — М, за разлика от окончанието за I I I спрежение - МЕ.

3. Верният отговор е Б), защото при образуването на прилагателните имена с наставката –СКИ настъпват звукови промени, ако последната съгласна **в** корена, е -г. -к, -х. -с.

4. Верният отговор е Д), Двусмислица може да се появи в 3. л. ед. ч. и 3. л. мн. ч. и да не стане ясно чий е обектът, ако този обект, принадлежащ на глаголният субект, е заместен с местоименна форма. В случаите, когато обектът принадлежи на глаголният субект, при кратките местоименни форми се употребява краткото възвратно притежателно местоимение (си), а не кратките притежателни местоимения (*ми, ти, му, ѝ, ни, ви, им*).

5. Верният отговор е Б), защото при съществителните имена от мъжки род за нелица съществува форма за бройно множествено число, завършваща на -А, която се употребява след числителните бройни имена, както и след местоименията: *колко, няколко и толкова*. При съществителните от мъжки род за лица бройната форма не се употребява, но числителното име е в специална форма - *двама, трима, четирима, петима* и т.н.